

Aleš Šteger

KURENT

Premiera v Lutkovnem gledališču Maribor 8. september 2011

Premiera v Mestnem gledališču Ptuj 15. september 2011

Režiserja **Saša Jovanovič** in **Peter Srpčič**

Lektorica **Metka Damjan**

Avtor lutk **Gregor Lorenci**

Asistentka avtorja lutk **Neva Vrba**

Avtor glasbe in korepetitor **Branko Rožman**

Kostumografka **Stanka Vauda Benčević**

Scenografka **Tina Dobrajc**

Avtor video vsebin **Mito Gegič**

Oblikovalec svetlobe **Jason M. Smith**

Oblikovalec zvoka **Marko Jakopanec**

Lutkovna mojstrica v delavnici **Mateja Arhar**

Igrajo **Miha Bezeljak, Aja Kobe, Danilo Trstenjak, Elena Volpi**
in **Anže Zevnik**

PREDLOGI ZA PRIPRAVO NA OGLED PREDSTAVE

Starodavni Kurent se v sedanjosti spopada s povsem novimi izzivi. V času globalnega segrevanja se poda na pot iskanja in reševanja zime, ki je izginila. Pri tem se srečuje z različnimi liki, ki ga usmerjajo v Afriko, kjer je ujeta zima. Iz mitološkega junaka se Kurent postopno spreminja v kritičnega opazovalca sodobnega sveta in obuja pretekle vrednote. V trenutku dvoma na smetiščni gori prejme sporočilo, ki ga spomni na njegov izvor. Opusti junaštvo in izbere osebno srečo v oddaljenem mitološkem svetu.

VODILA ZA OBRAVNAVO PO OGLEDU

Protagonist zgodbe je Kurent. Lik, ki ga danes poznamo predvsem kot značilno pustno masko in, ki morda res, vendar predvsem zaradi kožuha, spominja na medveda, s katerim pa nima prav nič skupnega, saj je glavna kurentova naloga preganjanje zime.

Kurent ali korant?

Kurent ali korant je zelo priljubljen tradicionalni pustni lik. V primarnem, kmečkem okolju, ga imenujejo *korant*, njegovo opravilo pa kurentija oziroma korantija.

Ime kurent (korant) se je uveljavilo v zadnjih desetletjih po zaslugi dnevnega tiska, radia in televizije. Njegov izvor sicer še ni pojasnjen, obstaja pa nekaj domnev, povezanih z ilirsko-keltskim izročilom, z mitskimi spremljevalci boginje Kibebe, ki so jo častili na našem ozemlju v pozni antiki, s predniki Slovencev v 6. stoletju in z naseljevanjem Uskokov v 16. stoletju. Po verovanju naj bi bil korant demon, ki je preganjal zimo in vabil v deželo pomlad. Sedaj je sicer izgubil svojo magično moč, kljub temu pa ni zgolj navadna tradicionalna pustna maska; v njem je še vedno nekaj skrivnostnega in mogočnega.

Kurent oziroma korant nekoč in danes

Današnji koranti so si na zunaj v marsičem podobni. Ločijo se le po kapah, zaradi česar jih delimo na pernate in rogate korante. Pernati koranti s Ptujskega in Dravskega polja ter Slovenskih goric imajo namesto ušes puranje ali gosje peruti in slamnate rogove, ovite z usnjem in okrašene z raznobarnimi papirnatimi trakovi in rožami. Rogati koranti z območja

Lancove vasi na Dravskem polju in v Halozah pa imajo prave goveje rogove in usnjena ali kožuhovinasta ušesa. Vse kape imajo podobna usnjena in pisano pobarvana naličja z dolgimi nosovi, odprtini za oči in usta, zobmi iz belega fižola, sirkovimi brki in dolgim rdečim jezikom iz blaga ali usnja. Tudi oblečeni so v enake dolgodlake ovčje kožuhe, zelene ali rdeče platnene dokolenke s posebnim vzorcem in obuti v visoke čevlje. Prepasani so z verigo, na kateri je pritrjenih pet velikih kravjih zvoncev, v rokah pa vihtijo ježevko. Na ježevko ali verigo imajo privezane žepne robčke, ki jih dobijo ali izsilijo od žensk. Nastopajo v spremstvu hudiča, odetega v črno ali rdeče, s strašljivo masko in trizobom v rokah, ki nadzira in skrbi za nemoten obhod celotne skupine.

Včasih je bil korant drugačen. Po zapisu iz leta 1887, naj bi bil ptujskopoljski korant videti, kot da je pobegnil iz pekla in se je pobratil s samim Luciferjem. Na glavi je imel kapo, ki je bila zadaj kosmata, spredaj pa iz starega usnja, ki je bila po navadi belo pobarvana. Na usnju je bil prišit nos, izrezane so bile odprtine za oči in usta, v katerih je bil prišit rdeč suknen jezik. Na vrhu kape so bili rogovi, narejeni iz usnja ali klobučevine, ki so bili podobni dolgim rogovom ogrskih volov. Na hrbtu je imel privezan kravji zvonec, za obrambo pa je imel v rokah močan drog, ki je bil na sprednjem koncu obit s celo ježevo kožo.

V zapisu iz leta 1914 so bili koranti opisani kot strašne pošasti, pred katerimi so na vse strani bežali otroci, dekleta in fantje. Le čevlji in rdeče nogavice ali hlače, ki so se videle do kolen, so spominjale na nekaj človeškega. ...

Na poti so se skupine srečevale in večkrat je med njimi tudi nastal pretep, ki so mu po navadi botrovale stare zamere. Pri tem je bila največja sramota za koranta, če so se polastili njegove korantije in zvoncev.

(Vir: Andrej Brence, *Tradicionalne pustne maske na ptujskem območju*, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 2011.)

Razmislek

Ste kdaj pomislili, da bi se za pusta našemili v kurenta?

Razmislek

Kurent v naši predstavi ne preganja zime, pač pa jo išče. Zakaj?

Podnebne spremembe

Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja iz leta 1992 opredeli podnebne spremembe kot »spremembo podnebja, ki je nastala neposredno ali posredno zaradi človekovih dejavnosti, ki spreminjajo sestavo zemeljskega ozračja, in se poleg naravne spremembe podnebja opaža v primerljivih časovnih obdobjih.« Čezmerne emisije toplogrednih plinov vplivajo na

segrevanje ozračja in s tem na spremembe podnebja. Slovenija se s posledicami spoprijema s politikami in ukrepi ter praksami Evropske unije in je pri doseganju zastavljenega podnebnega cilja pred velikimi izzivi. Naš skupni cilj je, da do leta 2050 postanemo ogljično nevtralna družba.

(Vir: [Podnebne spremembe | GOV.SI](#))

Ali veste, kaj so toplogredni plini?

So plini, ki povzročajo učinek tople grede v Zemljinem ozračju in s tem uničujejo ozonsko plast (ozonski plašč), ki Zemljo in nas ščiti pred škodljivim Sončevim sevanjem.

Ker se plast ozona tanjša, prihaja do neugodnih podnebnih sprememb.

Posledice toplejšega ozračja so segrevanje voda, taljenje snega, intenzivnejše padavine, daljša sušna obdobja in drugi ekstremni vremenski dogodki, ki neugodno vplivajo na življenjske in gospodarske razmere.

Razmislek

Kako sami opazate spremembe v podnebjju?

V Sloveniji v zadnjih letih največ emisij toplogrednih plinov povzroči promet, sledijo mu sektor energetike, industrije in kmetijstva ter sektor odpadkov.

Razmislek

Kako lahko vsak posameznik pomaga k zmanjševanju emisij in ohranjanju narave?

Kurent v naši predstavi potuje po svetu in išče zimo ...

Pripotuje vse do Afrike, kjer jo najde, po poti pa naleti na številne probleme sodobnega sveta. Katere?